

the Manchu and the Han peoples during the Qing dynasty (1644–1918), in particular in changing historical contexts of struggles for Chinese imperial borderlands, interpreted by the author in a magnificent way, produce conclusions about relative importance of a dichotomy »dominant« vs »subjugated«. The originally Kurdish and Azerbaijani Safavid dynasty (1501–1722, 1729–1736), as well as the Persianized Turic Qajar dynasty in the Iranian Empire (1785–1925) reduced to the dichotomic logic of »dominant« vs »subjugated« peoples in the Iranian history of those periods could only provoke misunderstandings. The point is, one has to repeat, that the author's logic of interpretation is occasionally above the logic of some notions he uses.

Of course, there is no doubt that nation-building processes, taking place all over Eurasia, either earlier or later in the 19th and 20th centuries, put all those questions in different perspectives and concrete historical contexts, as it has been proved by the author of this study himself, but it does not mean that, under changing circumstances, transnational challenges lost their relevance.

(2) Opposing to historical determinism of inherited geopolitical and civilizational approaches to Eurasian history, the author announces that his study will interpret »Eurasia, its frontiers, and borderlands as spaces shaped by complex historical processes forming a geocultural context in which great conflicts of the twentieth century will be situated«. (5) Irrespectively of the unquestionable legitimacy of the post factum standpoint, one has to put a question whether a Eurasian »geocultural context in which great conflicts of the twentieth century will be situated« is the only one or just one of them. To exemplify: Does the German national socialist Lebensraum project come out of the German geocultural context or, let us say, another one or even more of them? Namely, referring to the post-1918 period in the sub-chapter »Conclusion« of the chapter »Imperial legacies«, Rieber finishes by predicting: »But it was just a matter of time before the only potential great power rivals for hegemony in the borderlands, Germany and the Soviet Union, would recover their strength or, in the case of Japan, decide to employ it in what was to become the next and most destructive period in the struggle over the borderlands«. (614) The very last sentence of the study, at the end of the »Conclusion: Transition«, omits the Soviet Union and adds attributes to Germany and Japan: »Taking advantage of the weakness of the successor states, a revived Germany under Hitler and a militarist Japan were prepared by the early 1930s to renew the struggle over the Eurasian borderlands. From Manchuria to the Sudentenland, they began their campaign to destroy the postwar settlement order and erect their own new order based on new ideologies and new levels of violence«. (617)

Reading carefully this study, if the a specialist for Eurasian studies, one unavoidably changes her/his view upon frontiers and borderlands in the history of the world – not only of Eurasia – and one cannot avoid some kind of a conclusion that there is nothing changing conditions of human life somewhere far away from us that will not affect either us or our decedents. Eurasia for the majority of us outside the spaces taking into consideration in this study of Alfred J. Rieber is just a myth, sometimes instrumentalized today either in Russia or Turkey, probably somewhere else, too. After carefully reading this book, hopefully everybody will have another feeling about global history studies.

Drago ROKSANDIĆ

OSVRT NA MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP »HISTORY OF THE RIVER DRAVA – LINK BETWEEN THE REGIONS/POVIJEST RIJEKE DRAVE – POVEZNICA MEĐU REGIJAMA, POVIJESNO DRUŠTVO, KOPRIVNICA, 18. – 19. STUDENOGA 2016.

Ovaj znanstveni skup Povijesno društvo Koprivnica i Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju organizirali su s ciljem istraživanja povijesti rijeke Drave kao poveznice koji ujedinjuje sve prostore, regije i države kroz koje teče. Okupili su se znanstvenici različitih struka iz Slovenije, Mađarske

i Hrvatske koji su ponudili svoja viđenja povijesti rijeke Drave. Skup je trajao dva nepuna dana i bio je podijeljen na pet dijela, od kojih je dobar dio izlaganja bio usmjeren na povijest okoliša.

Znanstveni skup je otvorila Mira Kolar-Dimitrijević predavanjem naslovljenom »Uzroci i posljedice mnogostruke suradnje naših krajeva uz Dravu s regijama od 1868. do 1931. g. tj. od Hrvatsko-ugarske nagodbe do Velike svjetske krize«. Nakon nje je Lučka Lorber izložila temu »Sveučilište u Mariboru kao pružatelj i žarište znanja u Podravlju Slovenije – inovativne otvorene tehnologije« u kojoj je objasnila važnosti umrežavanja visokog obrazovanja s ekonomijom i lokalnom samoupravom, a kao primjer je predstavila sveučilište u Mariboru. Prema autorici takvo umrežavanje u konačnici dovodi do stvaranja i prijenosa inovacija koje su od koristi za cijelu zajednicu, a ovo gledanje bi moglo poslužiti kao primjer za druge regije i sveučilišta.

Dragutin Feletar je u svojem izlaganju »Splavarstvo (fljojsarstvo) kao poveznica regija uz Dravu i Dunav« dao prikaz splavarstva kao specifične ekonomske i društvene pojave uz rijeku Dravu. Prema njegovim riječima, iako splavarstvo svoje korijene ima još i doba Zrinskih, vrhunac je doseglo u 19. stoljeću kada je povezivala drvom bogata područja na Pohorju i Kobanskom sa srednjim Podunavljem, čime je stvoren kontakt između regija uz Dunav i Dravu.

Zatim je slijedio terenski dio skupa, prvo posjetom ušća Mure u Dravu kod Legrada uz razgled napuštenog toka Drave iz 18. stoljeća oko Đelekovca, preko Šoderice pa do željezničkog mosta na granici Hrvatske i Mađarske kod Botova. Ondje su Antonio Grgić, Marijan Špoljar i Hrvoje Petrić održali predavanje »Pretvaranje željezničkog mosta kod Botova u Muzej rijeke Drave« u kojem je tema bila preobrazba starog u muzej. Takav muzej bio bi novost jer bi premošćivao Dravu i povezivao dvije države što bi bilo jedinstveni slučaj. Hrvoje Petrić, koji je vodio ekskurziju, govorio je o međusobnom utjecaju rijeke Drave i naselja Legrad i Drnje u prezentaciji »Međuodnos rijeke Drave i ljudi na primjeru Legrada i Drnja«. Naselje Legrad specifično je da se preselilo s lijeve na desnu obalu Drave što je uzrokovalo različite ekonomske i posjedovne promjene i probleme. S druge strane promjene toka Drave su u Drnju uzrokovale plavljenja što je potaknulo dio stanovništva da se presele i kasnije nastankom novih sela, Gole i Gotalova.

Drugi dio skupa započeo je prezentacijom »Poplave u srednjovjekovnoj Ugarskoj (i Slavoniji, Hrvatskoj) i rijeka Drava« Andreae Kiss u kojoj je dala kratki osvrt na poplave u Ugarskom kraljevstvu i posebno u Kraljevstvu Slavoniji i Hrvatskoj. Osim toga prikazane su i pojedinačne studije slučaja nekoliko poplava u 14. i 15. stoljeća. Slijedila je prezentacije Claudije Dojen »Geološka povijest rijeke Drave u Koruškoj« o projektu prikupljanja podataka o geološkoj povijesti Drave u Koruškoj. Naglašena je važnost Dravskog ledenjaka koji je postojao u vrijeme zadnjeg ledenog doba i koje je utjecao na formiranje same rijeke. Zatim je Timea Kiss u svojoj prezentaciji »Ljudski utjecaj i hidrološke promjene na rijeci Dravi« predstavila kako je ljudska djelatnost utjecala na hidrologiju rijeke. Ona je istaknula različite djelatnosti od regulacije i rezanja meandara do izgradnje hidrocentrala. Same hidrocentrale su svojom izgradnjom značajno utjecale na vodostaj Drave i skratile ili onemogućile sezonske poplave, što negativno utječe na biljni i životinjski svijet. Ona je također nastupila i s predavanjem »Ljudski utjecaj i morfološke promjene na rijeci Dravi« o utjecaju ljudi na morfologiju rijeke. Regulacije toka rijeke su rezultirale proširivanjem korita i na druge načine. Dénes Lóczy je u ime koautorskog tima predavao na temu »Istraživanje s ciljem obnavljanja okolišnog krajobraza Dravske nizine« u kojoj se bavio planom revitalizacije nizine uz Dravu. Zbog ljudskog utjecaja došlo je do degradacije krajobraza a u planu su date ideje obnove okoliša, posebno dostupnost vode, kojim bi se povećali ekonomski i kulturni potencijali. Na kraju ovog dijela Dubravka Božić Bogović je u izlaganju »Demografski pokazatelji u matičnim knjigama umrlih za naselja uz Kopački rit u 18. i prvoj polovici 19. Stoljeća« prikazala demografsko stanje naselja u Kopačkom ritu. Poseban fokus je bio na mogućoj korelaciji mjesta života i uzroka smrti te na elementima koji bi pokazivali obilježja karakteristična za razdoblja prije demografske tranzicije.

Treći dio skupa je započeo Thomas Pseiner prezentacijom »Alps-Adriatic-Alliance (»AAA«) A short introduction« kao predstavnik Saveza Alpe-Jadran koji je uz Koprivničko-križevačku županiju bio jedan od sponzora skupa. On predstavio savez, njegove članice te način funkcioniranja. Slijedio je Matija Zorn predavanjem »Gospodarska vloga reke Drave v Sloveniji– od plovnosti reke do hidroenergetske izrabe« o promjeni uloge Drave iz rijeke za transport drva u rijeku koja proizvodi električnu energiju. Prvotna

namjena rijeke za transport ljudi i roba posebno drva polako je opadala prvo izgradnjom željeznica pa postupnom izgradnjom hidroelektrana koje su postale dominantna namjena. Onda je Zlata Živaković-Kerže u izlaganju »Ostavljajte sve, a spašavajte goli život (Osvrt na plavljenja Drave kroz stoljeća)« predstavila poplave Drave u Slavoniji od kraja 18. st. do 70. godina 20. stoljeća. Na temelju dostupne građe autorica je na zanimljiv način prikazala posljedice poplava, ali i probala dočarati kaotično stanje i panika u svijesti stanovnika. Zatim je Ivica Šute imao predavanje »Regulacija rijeke Drave u vrijeme Banovine Hrvatske (1939.-1941.)« u kojem je prikazao rad Banske Hrvatske na regulaciji rijeke Drave i pritoka. Zbog čestih poplava čije je posljedice dolazio pogledati i sam ban Šubašić razvijen je sveobuhvatni plan regulacije vodotoka uključujući rijeku Dravu koji na žalost nije zaživio. Petar Feletar je napravio usporednu analizu prometne važnosti rijeke Drave u prošlosti i prometnice D2 uz Dravu za sadašnjost i budućnost u radu »Rijeka Drava i Podravska brza cesta kao poveznice regija«. Uz isticanja prometne važnosti rijeke Drave istaknuo je da bi njenu nekadašnju važnost trebala preuzeti prometnica D2, poznatija kao »podravska brza cesta«, bi u budućnosti mogla imati važnu ulogu. Nakon njega prezentaciju »Antropogeni reljef uz rijeku Dravu u širem području grada Preloga« o nastanku antropogenog reljefa na primjeru Preloga održala je Mihaela Mesarić. Prema njoj, aktivnosti ljudi utječu na razvoj. Na kraju prvog dana u predavanju »Zaštita »Europske linije života« - stvaranje Prekograničnog rezervata biosfere duž Mure, Drave i Dunava« Ivana Korn Varga prikazala je inicijativu prekograničnog rezervata biosfere pod zaštitom UNESCO-a koji bi se u konačnici protezao kroz pet država: Austriju, Sloveniju, Hrvatsku, Mađarsku i Srbiju. Iako je tek u djelomično realiziran u i to u Mađarskoj i Hrvatskoj, ovako velik projekt mogao bi imati različite pozitivne posljedice, ali i potaknuti kvalitetniju međugraničnu suradnju uzduž rijeke Drave.

Drugi dan skupa započeo je prezentacijom Martina Stermitza »Kupanje u rijeci Dravi. Razvoj povijesnih kupališta i vodnih rezervoara u svrhu održivog turizma i očuvanja prirode« u kojoj se uz općeniti razvoj kupališta prati i pojava kupališta uz Dravu, ali i daje prijedlog mogućeg usmjerenja kupališta uz rijeku Dravu na turizam i očuvanje okoliša. Kako autor nije mogao doći, umjesto njega je referat pročitao Thomas Pseiner. Idući je bio Andrej Hozjan koji je nastupio s izlaganjem »Početno razdoblje slovenskih povijesnih istraživanja područja rijeke Drave u Republici Sloveniji« o kojem je utvrdio da se u Sloveniji tek nakon Prvog svjetskog rata pojavio veći interes za istraživanje područja uz Dravu. Također je dao kratki pregled najznačajnijih radova Jožeta Koropca, pionira istraživanja povijesti područja uz rijeku Dravu u Sloveniji. Potom je Matjaž Grahornik održao predavanje »Ozemlje na desnom dravskom bregu med Mariborom in Ptujem po pis(a)nih virih iz 17. in 18. stoletja« u kojem je dao prikaz ranonovovjekovne povijesti područja između Maribora i Ptuja uz Dravu. Osim kratkog prikaza tadašnjeg toka Drave govori i o interesantnim crticama kao što su česti sukobi oko zemljišta na tom području. Hrvoje Pavić se u predavanju »Između ljubavi i mržnje - Drava i Osijek u drugoj polovici 20. stoljeća« usmjerio na detaljan prikaz dviju poplava 1965. i 1972. u Osijeku. Uz pregršt novinskih članaka i fotografija uspio je predstaviti tadašnju situaciju te se odlično nadovezao na predavanje Zlate Živaković Kerže. Slijedilo je predavanje Nikole Cika »Utjecaj rijeke Drave na naselja u đurđevačkoj Podravini« u kojem je izlazio kratki ekohistorijski prikaz đurđevačke Podravine uz Dravu od 18. do 20. stoljeća specifično za ovo u područje su pojave privremenih boravišta stoke i ljudi, koja su nastala nakon regulacija Drave te su kasnije pretvorena u stalna naselja.

Posljednji dio konferencije započeo je Bali Lorant u priopćenju naslova »Procjena Programa prekogranične suradnje između Hrvatske i Mađarske za period 2007. -2013., a posebno održivosti okoliša područja uz rijeke Dravu i Muru« u kojem je dao prikaz rezultata prekogranične suradnje između Hrvatske i Mađarske. Kroz suradnju je ostvaren niz projekata i natječaja. Nakon njega je slijedila prezentacija »Još novih vrsta u Dravi« Miroslava Samardžića s težištem na pojavu novih vrsta u Dravi. Zatim je Hartmut Prasch s predavanjem »Život uz Dravu u području austrijske pokrajine Koruške« dao pregled povijesti i sadašnje uloge rijeke Drave u Koruškoj. Branka Španiček je imala predavanje » Novi pristup u upravljanju vodama – »DRAVA LIFE – Integrirano upravljanje rijekom« o projektu revitalizacije prostora uz Dravu, koji bi trebali pomoći protočnosti i smanjenju erozivnog djelovanja. Posljednji referat »Rijeka Drava kao zavičajna, granična i mitska rijeka u kajkavskoj usmenoj književnosti« u kojem se Lidija Bajuk osvrnula na etnološke elemente rijeke Drave. Istaknula je kako je motiv rijeke bio česti motiv narodnih pjesama

kajkavskog govornog područja. Vrijedi istaknuti kako se kontinuirano vodila zanimljiva rasprava koja je ukazala na zainteresiranost struke ali i javnosti za jednu od posljednjih sačuvanih europskih rijeka. Iz ovog iscrpnog i vrlo informativnog znanstvenog skupa se moglo zaključiti da je Drava uistinu bila, a i ostala poveznica među regijama.

Ivan KADIJA

**P. JACKSON, W. SPIESS, F. SULTANA (EDS): EATING, DRINKING, SURVIVING.
THE INTERNATIONAL YEAR OF GLOBAL UNDERSTANDING – IYU
[HTTP://WWW.SPRINGER.COM/KR/BOOK/9783319424675#OTHERVERSION=9783319424682](http://www.springer.com/kr/book/9783319424675#OTHERVERSION=9783319424682)**

U knjizi se govori o problemima hrane i vode pod utjecajem globalnih promjena današnjice. Naglašavaju se poveznice među bio-fizičkim i socio-kulturnim procesima, između lokanih i globalnih skala. Fokus je na svakodnevnom praksama i običajima u jelu i piću, nužnih za ljudsko preživljavanje. Svako poglavlje u knjizi je temeljeno na istraživanju, ali istodobno pristupačno svakom čitatelju.

Kratki sadržaj:

Introduction: Understanding the Complexities of Eating, Drinking, and Surviving

Globalization and Malnutrition: Geographical Perspectives on Its Paradoxes

Drinking Water

The Politics and Consequences of Virtual Water Export

Integrated Water Resources Management as a new Approach to Water Security

**J. ROBINSON, A. J. SCOTT, P. ALLEN J., TAYLOR: WORKING, HOUSING:
URBANIZING. THE INTERNATIONAL YEAR OF GLOBAL UNDERSTANDING –
IYU
[HTTP://WWW.SPRINGER.COM/KR/BOOK/9783319451794](http://www.springer.com/kr/book/9783319451794)**

Knjiga pokriva neka od najvažnijih aktualnih pitanja urbanih geografa i ostalih znanstvenika i istraživača koji se bave gradom. Donosi dubinski pregled povijesnog razvoja i geografije gradova. Knjiga je organizirana oko tri glavne teme, koje čine osnovu razumijevanja urbane forme i funkcije: a) promjene obrazaca urbanizacije kroz vrijeme, b) uloga gradova kao centara proizvodnje i rada u globaliziranom svijetu i c) različitosti stambene gradnje i potreba urbanog stanovništva. Knjiga je napisana na način pristupačan svakom čitatelju. Referira se na konkretne urbane situacije, kako u bogatim, razvijenim zemljama, tako i u onima siromašnima.

Kratki sadržaj:

Introduction

Cities in Time and Space

Working

Housing

Urbanizing: The Future

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Teme broja / Topics

Iz povijesti ekoliša Istre
From environmental history of Istria

Iz gospodarske povijesti Hrvatske
From economic history of Croatia

Volumen XII / Broj 12
Zagreb - Samobor 2016
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić
Paul Hirt (guest editor)

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin,
Hrvoje Petrić, Drago Roksanđić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksanđić - president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Goran Đurđević (Požega), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Halil Inalcik (Ankara, Turska), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Burlington, VT, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2016 .

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i Koprivničko-križevačke županije

Print supported by Ministry of science, education and sport of Republic of Croatia and Koprivnica-Križevci county /

Na naslovnici / Cover:

Put Istarskog razvoda (foto: Slaven Bertoša)

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT - AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA